

Rusko

- vládnu zde Romanovci, ALEXANDR I. (vnuk Kateřiny II.)
- získá Finsko po Vídeňském kongresu
- při nástupu Mikuláše proti němu mladí důstojníci zorganizovali *povstání Děkabristů*, neúspěšné
- Rusko je v této době agrární zemí, vyváží obilí, velké množství nevzdělaných nevolníků
- samoděržaví, pravoslavné náboženství, většinu majetků drží venkovská šlechta
- Mikuláš I. se snaží podporovat vysokoškolské vzdělání, dosahuje na něj však jenom vysoká šlechta, většina lidí je však pořád nevzdělaná
- kontrola názorů poddaných, k čemuž sloužila tajná policie → jen málo lidí v opozici, mezi nimi byli třeba *slavjanofilové* (kritizovali absolutismus, Rusko se má vrátit ke svým slovanským kořenům a hodnotám, mělo by jít cestou něco mezi absolutismem a liberalismem), *západníci* (vidí vzor na západě, kritizují zaostalost Ruska, jednoznačně preferují liberalismus a demokracii, nejradikálnější ze západníků se potom dostali i do emigrace)

Zahraniční politika

- potlačil povstání v Polsku, po porážce nastává rusifikace Polska a emigrace Poláků

1849 pomáhá Habsburkům porazit Uhry u VILÁGOŠE

- východní otázka: Rusové chtějí ovládnout přes Černé moře úžiny Bospor a Dardanely a dostat ke Středozemnímu moři, jenže tam jsou Osmané
- Rusové vědí, že Osmané jsou pro ně samotné moc velký oříšek, proto navrhli Britům, jestli se k nim nepřipojí, nechtějí však

1853 proto Rusové začají podnikat sami, obsazují Moldavské a Valašské knížectví

- ruský admirál Nachimov zničil téměř celou tureckou flotilu, jsou ohroženy zájmy Britů – třeba dovoz obilí
- do války se na stranu Osmanů přidávají Britové, Francie, Sardinské království
- drtivá část bojů se odehrála na Krymu

1856 konec války, mír není pro Rusy pozitivní, protože ztrácí část Besarabie a kontrolu nad Dunajskou plavbou, Bospor a Dardanely byly prohlášeny za neutrální

- car Mikuláš I. umírá
- ruská armáda je neschopná, mají zaostalé zbraně, špatné velení, zprávy se přenášejí velmi pomalu, vážné zásobování

Alexandr II. (1855-1881)

- nový car, pochopil, že tudy cesta nevede

1861 ruší nevolnictví, mohou se vykoupit z pozice nevolníků nebo si to odpracovat

- různé reformy školství, soudnictví, správy, armády
- POVSTÁNÍ POLÁKŮ, které Rusové opět potlačili
- vznik nové opozice, říkají si *národnici*, chtějí vyprovokovat masové povstání, které smete cara, hlavním nositelem revoluce má být venkovský lid (národ), mezi nimi i teroristické organizace (Narodnaja volja)

1881 atentáty na Alexandra, celkem 7, zasáhl ho až ten poslední, kdy umírá v kočáře, na který dopadla bomba

1867 prodej Aljašky Spojeným státům americkým

Alexandr III. (1881-1894)

- protože byl Alexandr zavražděn v důsledku atentátu, utužují nevolnictví
- jinak vede mírovou politiku

Mikuláš II.

- Rusko expanduje: upevnění pozice v Kavkazu, další zájem o Afghánistán a o Persii (dnešní Írán), jenže tato území chtějí i Britové
- Britové vyhlásí protektorát v Afghánistánu, nezávislá zůstává část Persie, jednu třetinu získávají Britové a tu druhou Rusové
- za francouzské peníze probíhá industrializace Ruska (investoři)
- neúspěšný zájem o Čínu

1904-1905 RUSKO-JAPONSKÁ VÁLKA, Rusové poraženi u Mukdenu, Cušimě a ztrácí přístav Port Arthur

Domácí politika

- zprůmyslnění Ruska pomáhá zahraniční kapitál, především Moskva a Petrohrad, jinak pořád vyváží zemědělské produkty
- politické strany v znikají v souvislosti s tím, že roste počet dělníků, sociální demokraté:
 - *bolševici*, radikálové vedení Leninem, preferují proletářskou revoluci
 - *menševici* standardní západní pojetí marxismu-leninismu
- dále kadeti a eseri

22.1.1905 KRVAVÁ NEDELE G. Gapon v Zimním paláci, strážci začínají střílet do davu, to vyprovokovalo řadu dalších nepokojů a stávek

- *Říjnovým manifestem* je Rusům poprvé zajištěno volební právo a zřízen zástupní sbor = *Duma*, ekonomické reformy umožňující podnikání
- po zklidnění situace další utužování absolutismu

1917 ÚNOROVÁ REVOLUCE sesazen, exportován na Sibiř do Tobolska, jakmile se bolševici dostali k moci, převezli celou jeho rodinu do Jekatěrinburgu, kde je bolševici do jednoho vyvraždili